

Gemeente Rotterdam
Gemeenteraad
d.t.k.v. de griffie
Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam

datum
6 december 2018

ons kenmerk
RR/18.060/PH/YF

pagina
1 van 6

betreft
beoordeling collegetargets 2018-2022 (R.O.18.06)

Geacht raadslid,

Voor u ligt het resultaat van het onderzoek van de rekenkamer naar de collegetargets voor de periode 2018-2022, zoals opgenomen in de meerjarenbegroting 2019. In deze brief beschrijven wij in hoeverre de veertien collegetargets technisch bruikbaar zijn, aan de hand van het door ons gehanteerde normenkader voor collegetargets (bijlage). Aan het eind van deze brief is integraal de wederhoorreactie van het college opgenomen, gevolgd door een nawoord van de rekenkamer.

beoordelingsproces

Voor ik inhoudelijk in ga op de targets zal ik kort stilstaan bij het beoordelingsproces dat in oktober en november heeft plaatsgevonden. De rekenkamer heeft eerst de conceptversies van de collegetargets getoetst en haar bevindingen en de daaruit voortvloeiende adviezen medegedeeld aan de verantwoordelijke dossierhouders. In sommige gevallen heeft dit geleid tot een nadere wederzijdse toelichting en tot bijstelling van desbetreffende target. Vanaf 15 november heeft de rekenkamer vervolgens de definitieve, bestuurlijk afgestemde targets beoordeeld. De resultaten van deze beoordeling zijn in deze brief opgenomen.

functie van collegetargets

De collegetargets zijn de door het college geformuleerde kwantitatieve doelstellingen die aansluiten bij de algemene ambities van het college. Het college moet verantwoording kunnen afleggen over welke resultaten er ten aanzien van deze doelstellingen zijn behaald. Zijn de targets gehaald of niet, en in het geval van het laatste: waarom niet? Voor deze verantwoording moet het duidelijk zijn waar de target over gaat. Om gedurende de collegeperiode te kunnen beoordelen of het college op de goede weg is om de targets te halen, zijn er tussentijdse, bij voorkeur jaarlijkse, mijlpalen nodig. Hierdoor kan het beleid tussentijds worden bijgestuurd. Voor deze mijlpalen is het van belang dat deze naar aard gelijk zijn aan de einddoelstelling. Verder is het van belang dat de eindmeting aan het einde van de collegeperiode plaatsvindt, zodat de verantwoording ook daadwerkelijk betrekking heeft op de hele collegeperiode. Tot slot moet de gemeenteraad er vanuit kunnen gaan dat de gepresenteerde gegevens kloppen, zowel wat betreft de eventuele nulmeting aan het begin van de collegeperiode, als wat betreft de tussentijdse metingen en de eindmeting. Als aan deze voorwaarden wordt voldaan, is het

mogelijk om een goed politiek-bestuurlijk debat te voeren over de targetprestaties van het college.

normen

De bovengenoemde voorwaarden zijn geëxpliciteerd in de normen die de rekenkamer gebruikt om te toetsen of de targets technisch bruikbaar zijn voor deze verantwoording (zie bijlage). Als aan deze normen wordt voldaan, is een target 'rekenkamerproof'. De normen hebben betrekking op de *specificiteit* (duidelijk hebben wat de prestatie precies inhoudt), op de *meetbaarheid* (kunnen vaststellen hoe groot de prestatie is), op de *tijdgebondenheid* (op welke momenten moet de prestatie behaald zijn) en, indien noodzakelijk gezien de doelstelling, op de *nulmeting*¹.

datum

6 december 2018

pagina

2 van 6

Daarnaast dienen de registratiesystemen die de verantwoordingsinformatie moeten verstrekken in opzet adequaat te zijn vormgegeven om de juiste informatie op tijd te kunnen leveren (*controleerbaarheid*). Wanneer een target aan alle van toepassing zijnde normen voldoet, wordt deze 'rekenkamerproof' geacht.

De rekenkamer heeft (nog) niet beoordeeld of de nulmetingen juist zijn. De rekenkamer heeft ook nog niet voor alle targets kunnen beoordelen of de registratiesystemen naar behoren zullen functioneren, omdat voor sommige targets deze systemen nog niet zijn geïmplementeerd.

targets

In de onderstaande tabel is per target weergegeven of is voldaan aan de gehanteerde normen. Vervolgens is voor de targets die niet als 'rekenkamerproof' zijn gekwalificeerd toegelicht waarom desbetreffende targets dit stempel (nog) niet hebben gekregen. Ook over enkele andere targets zijn aandachtspunten benoemd.

tabel 1: toetsing collegetargets

norm	specifiek	meetbaar	tijdgebonden	nulmeting	controleerbaar	rekenkamer-proof
1. CO2	ja	ja	ja	ja	ja	ja
2. luchtkwaliteit	ja	ja	ja	ja	ja	ja
3. bijstand	ja	ja	ja	ja	ja	ja
4.a. statushouders - inburgering	ja	ja	ja	n.v.t.	ja	ja
4.b. statushouders - bijstand	ja	ja	ja	n.v.t.	ja	ja
5. schulden	ja	ja	ja	n.v.t.	onbekend	nee
6. onderwijs	ja	ja	ja	ja	ja	ja
7. eenzaamheid	ja	ja	ja	ja	ja	ja
8. taaltrajecten	ja	ja	ja	n.v.t.	ja	ja
9. jeugdhulp	ja	ja	ja	nog niet beschikbaar	ja	nee
10. waterbestendig	ja	ja	ja	ja	ja	ja
11. groen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
12. woningbouw	ja	ja	ja	n.v.t.	nog niet te beoordelen	nee
13. veiligheid	ja	ja	ja	ja	ja	ja
14. burgerparticipatie	ja	ja	nee	nog niet beschikbaar	ja	nee

¹ Bij een target waarbij gestreefd wordt naar een absoluut eindpunt is een nulmeting technisch gezien niet noodzakelijk. Bij een relatieve toename is een nulmeting wel noodzakelijk.

Een aantal targets (9, 14) beschikt nog niet over een (definitieve) nulmeting. De rekenkamer gaat er vanuit dat deze nulmetingen uiterlijk medio 2019 zullen volgen. U zult hierover nog nader worden geïnformeerd.

Een aantal targets (4, 6, 13, 14) omvat meerdere subdoelen. Dit brengt twee potentiële risico's met zich mee. Ten eerste is een samengestelde target strikt genomen alleen gehaald wanneer alle subdoelen zijn gehaald. Dit kan de verantwoording over het eindresultaat vertroebelen. Ten tweede is het risico op oncontroleerbaarheid groter: wanneer een van de registratiesystemen voor een van de subdoelen niet de juiste informatie oplevert, leidt dit ertoe dat de hele target oncontroleerbaar is, en er dus geen verantwoording over kan plaatsvinden.

datum
6 december 2018

pagina
3 van 6

4. Statushouders

Op deze target is de algemene opmerking over het risico van samengestelde targets van toepassing. Voorts is opgemerkt dat het nieuwe integratiestelsel (per medio 2020) waarschijnlijk wijzigingen in de registratie van de inburgeringstrajecten met zich meebrengt, waardoor nu nog (deels) onbekend is hoe de registratie te zijner tijd zal worden uitgevoerd, en daarmee hoe 'controleerbaar' deze target is.

5. Schulden

De technische uitwerking van het collegetarget over individuele ondersteuningsplannen voor mensen met schulden bevat geen informatie over de registratie van deze plannen, en de wijze waarop deze gegevens worden verzameld en gerapporteerd. Daarom voldoet deze target niet aan de norm 'controleerbaar'.

7. Eenzaamheid

Voor deze target is slechts één tussentijdse mijlpaal (2020) geformuleerd. De rekenkamer vindt dit weinig, maar realiseert zich dat vaker meten negatieve consequenties kan hebben voor de kwaliteit van de metingen. Immers, het frequenter uitzetten van enquêtes kan leiden tot een lagere respons. Hoewel de target over de vereiste nulmeting beschikt, merkt de rekenkamer op dat deze nulmeting uit 2016 komt en daardoor beperkt actueel is.

9. Jeugdhulp

Voor deze target is nog geen definitieve nulmeting beschikbaar; de eindtarget en de tussentijdse mijlpalen zijn gebaseerd op een prognose over de nulmeting.

12. Woningbouw

Voor deze target is het meet- en registratiesysteem (monitoringssysteem BoPro) nog in ontwikkeling. Hierdoor heeft de rekenkamer niet kunnen vaststellen of deze target 'controleerbaar' is.

13. Veiligheid

Op deze target is de algemene opmerking over het risico van samengestelde targets van toepassing. Voorts is voor deze target slechts één tussentijdse mijlpaal (2020) geformuleerd. De rekenkamer vindt dit weinig, maar realiseert zich dat vaker meten negatieve consequenties kan hebben voor de kwaliteit van de metingen. Immers, het frequenter uitzetten van enquêtes kan leiden tot een lagere respons.

14. Burgerparticipatie

Voor deze target is nog geen nulmeting beschikbaar. Naar verwachting komt deze in mei 2019. Op deze target is verder de algemene opmerking over het risico van samengestelde targets van toepassing. Tot slot is deze target niet 'tijdgebonden', omdat er geen tussentijdse mijlpaal is opgenomen, terwijl deze wel zou kunnen worden benoemd voor 2020.

vervolgonderzoek collegetargets

datum
6 december 2018

pagina
4 van 6

De rekenkamer is bereid om in gesprek te gaan over de ontwikkeling van een target voor tolerantie en acceptatie van diversiteit zoals het college het voorstelt in de brief aan de gemeenteraad behorend bij de uitwerking van de collegetargets.

De rekenkamer zal in 2019 nagaan of de nulmetingen - indien van toepassing - beschikbaar zijn, en of de nulmetingen juist zijn. Dit vereist tevens een onderzoek naar de werking van de meet- en registratiesystemen. Daarnaast zal de rekenkamer eenmalig in 2020 de tussentijdse mijlpalen en bijbehorende metingen verifiëren. Tot slot zal de rekenkamer in 2021 de verantwoording over de behaalde resultaten, op basis van de eindmetingen, beoordelen. Voor verificatie van de eindmetingen wordt hierbij een aantal steekproeven getrokken.

aanbevelingen

Op basis van de beoordelingen heeft de rekenkamer een aantal aanbevelingen:

- Target 14 wordt niet gekwalificeerd als rekenkamerproof, omdat deze target geen mijlpalen heeft voor alle tussenliggende jaren. De rekenkamer stelt zich op het standpunt dat met het oog op bijsturing er jaarlijks informatie moet worden verschaft. Voor de targets 7 en 13 maakt de rekenkamer een uitzondering, omdat vanwege de meetmethode die gebruikt wordt voor deze targets (enquêtering) het niet wenselijk is om jaarlijks te meten.
- Voor een aantal targets (9, 14) is nog geen (definitieve) nulmeting beschikbaar. De rekenkamer raadt aan erop toe te zien dat deze tijdig, volgens planning, worden geleverd.
- Een aantal targets (4a, 9, 10, 11, 12) maakt gebruik van (relatief) nieuwe meet- en registratiesystemen, of systemen die nog niet eerder zijn gebruikt voor verantwoording over targets. De rekenkamer adviseert om toe te zien op de kwaliteit van deze systemen, bijvoorbeeld door middel van tussentijdse steekproeven. Voor target 5 is nog geen meet- en registratiesysteem beschreven. De rekenkamer raadt aan zo spoedig mogelijk te preciseren hoe de registratie van de relevante gegevens voor deze target plaatsvindt.

Voorts heeft de rekenkamer een aanbeveling die betrekking heeft op de verantwoording over de (tussentijdse) resultaten, zoals ook benoemd in de brief over de realisatie van de targets uit het collegeprogramma 2014-2018². De rekenkamer adviseert het college jaarlijks op een vast moment aan de raad een integrale verantwoording af te leggen over de realisatie van zijn ambities, om een versnipperde verantwoording te voorkomen. Aangezien dit college de targets heeft opgenomen in de meerjarenbegroting, ligt het voor de hand de targetresultaten integraal te bespreken tijdens de behandeling van de jaarrekening, waarin deze targetresultaten zijn opgenomen.

² Zie voor deze brief <https://rekenkamer.rotterdam.nl/app/uploads/2018/01/R.O.17.04-realisatie-targets-collegeprogramma-2014-2018.pdf>

reactie college

Bedankt voor de bijdrage van de rekenkamer aan de scherpe formulering van de collegetargets. Er is ons veel aan gelegen betrouwbare informatie over de voortgang en realisatie te leveren. Wij rapporteren met ons jaarverslag integraal over de realisatie van onze ambities en de voortgang en realisatie van de collegetargets in het bijzonder, eind 2021 met een eindverantwoording. Alleen het jaarverslag 2018 volgt de inhoud van de begroting 2018. Als er geen mijlpaal is geformuleerd voor het desbetreffende jaar, betreft de rapportage voortgangsinformatie over inspanningen. Het risico dat een target naar oordeel van de rekenkamer niet gehaald wordt, omdat één of meer subdoelen niet zijn gehaald, nemen we voor lief. In onze rapportage en verantwoording zal zichtbaar zijn welke onderdelen wel en niet gehaald worden.

datum

6 december 2018

pagina

5 van 6

De aanbevelingen nemen wij daarmee over. De raad en de rekenkamer worden nader geïnformeerd over de nulmeting voor targets 9, jeugdhulpverlening, en 14 burgerparticipatie. Voor de laatste target volgen dan ook mijlpalen. Ook volgt nadere informatie over uit te werken of eventuele wijzigingen in registratiesystemen bij de targets 4, statushouders, 5, schulden, en 12, woningbouw.

Aanvullend, over target 12, woningbouw, het volgende:

De bouwprogrammering en registratie van de startbouw van woningbouwprojecten vindt binnen stadsontwikkeling plaats in de Monitor Fysieke Projecten Rotterdam (MFPR), echter er wordt op dit moment gewerkt aan een nieuw monitoringssysteem die de huidige Monitoring Fysieke Projecten Rotterdam (MFPR) gaat vervangen. De verwachting is dat het nieuwe systeem voor de woningbouw programmering "Bouw Programmering Rotterdam" (BOPRO) uiterlijk halverwege 2019 in gebruik kan worden genomen. Tot invoering van BOPRO is geïmplementeerd zal het college de monitoring vanuit MFPR gebruiken om adequate monitoring en de voortgang van de bouwproductie te kunnen rapporteren.

nawoord rekenkamer

De rekenkamer is verheugd dat het college alle aanbevelingen overneemt en zal met belangstelling de voortgang van de collegetargets volgen.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

De heer drs. P. Hofstra RO CIA
Directeur

BIJLAGE 1 **normenkader collegetargets**

tabel 1: normen ten aanzien van de doelformulering

norm	criterium
specifiek	<ul style="list-style-type: none">• de target is naar aard enkelvoudig• alle relevante termen in de target zijn gedefinieerd• de target is niet voor meerdere uitleg vatbaar• de jaarlijkse mijlpalen zijn relevant (in lijn met de target)• de mijlpaal van het laatste jaar is gelijk aan de target voor de gehele periode
meetbaar	<ul style="list-style-type: none">• er is sprake van een gekwantificeerd streven in de target• het streven is cijfermatig uitgedrukt• er is een nulmeting indien nodig (zie hiervoor tabel 1-2)
tijdgebonden	<ul style="list-style-type: none">• de targets hebben een begindatum in of vlak voor de collegeperiode• jaarlijkse mijlpalen hebben een tussendatum• jaarlijkse mijlpalen zijn naar aard gelijk aan de target• de targets hebben een einddatum in de collegeperiode

tabel 2: normen ten aanzien van een nulmeting

norm	criterium
relevant	<ul style="list-style-type: none">• de nulmeting is naar aard gelijk aan de target• de nulmeting dekt alle onderdelen van de target
tijdspecifiek	<ul style="list-style-type: none">• duidelijk is op welke periode de nulmeting betrekking heeft
tijdig	<ul style="list-style-type: none">• de nulmeting is actueel

tabel 3: normen ten aanzien van de controleerbaarheid

norm	criterium
de controleerbaarheid van de te verantwoorden resultaten is geborgd	<ul style="list-style-type: none">• er is tijdig (vanaf nulmeting) een registratiesysteem• er is een registratiesysteem voor de gehele collegeperiode• het bronbestand is betrouwbaar• er zijn waarborgen voor relevante, juiste, volledige en tijdige verantwoording